

Rīgas vasara ielās; Publiskās ārtelpas renesanse – starp sistemātisku plānošanu un eksperimentiem

Publicēts: 14.04.2021.

Pilsētas publiskās ārtelpas kvalitāte nav greznība, bet gan norma un priekšnoteikums pilsētas ekonomiskajai un labklājības izaugsmei. Turklāt tagad, vairāk kā jebkad, publiskā telpa, kur pavadīt brīvo laiku un atvilkt elpu svaigā gaisā, ir kļuvusi kritiski svarīga mūsu labsajūtai. Pilsētas attīstības departaments kopā ar Rīgas pilsētas arhitekta biroju, mainot līdzšinējo praksi, izstrādā vienotus kvalitātes un darbības kritērijus publiskās ārtelpas attīstībai ilgtermiņā. Bet jau šajā siltajā sezonā varēsim izbaudīt jaunu ārtelpas apdzīvošanas konceptu – Rīgas vasara ielās. Tiks izveidotas vairākas ielas ar gājēju prioritāti, ar daudzveidīgām radošām aktivitātēm, turklāt ne tikai Rīgas centrā, bet arī apkaimēs, tādā veidā atdzīvinot uzņēmējdarbību, atbalstot mākslinieku idejas, sniedzot atbalstu radošajām industrijām un nevalstiskajām organizācijām.

[Alija Turlaja](#), (*Rīgas publiskās ārtelpas un pilsētvides komisijas vadītāja*) Par!/PROGRESĪVIE

[Justīne Pantelējeva](#), (*Pilsētas attīstības komitejas priekšsēdētājas vietniece*) (Par!/PROGRESĪVIE)

Publiskā ārtelpa ir paredzēta mums visiem, neatkarīgi no katra nodarbošanās vai sociālā statusa. Līdz šim dažādu iesaistīto institūciju darbība publiskās ārtelpas uzlabošanā ir bijusi ne tik ļoti aizmirsta, cik sadrumstalota – nereti līdz pat pilnīgam absurdam. Patlaban galvaspilsētā ir ap desmit dažādu iesaistīto pušu/dalībnieku, kuri darbojas gan plānošanas un ieviešanas, gan apsaimniekošanas un noformējuma līmenī. Sākot ar Pilsētas attīstības departamentu, kas pārrauga lielbudžeta projektus, beidzot ar Rīgas gaismu, kas izdekorē pilsētu svētkos pēc viņiem vien zināmiem kritērijiem vai stila grāmatām. Mēs vēlamies to mainīt, piedāvājot vienotu izpratni par kvalitātes kritērijiem. Šobrīd jau ir izstrādāta pilsētvides vadlīniju vispārīgā daļa, kas noteiks, kā jāveido pilsētas ielas telpas dizains. Tālāk sekos darbs, lai izveidotu dizainu pilsētvides daudzkārt lietojamiem elementiem – piemēram, sabiedriskā transporta pieturvietu atkritumu urnām, norāžu stabiem, soliņiem. Vai esat pamanījuši spilgtus pilsētvides elementus – pastkastes Londonā? Vai klasiskos Parīzes parku soliņus un art deco stabus? Arī Rīga ir vēsturiski īpaša pilsēta, un tās stilam smalki jāatspoguļojas publiskajā ārtelpā – ielu līmenī, acu augstumā. Vienlaikus pilsētas dizainam jābūt visiem saprotamam un ērtam lietošanā, tādām, kura uzturēšana neprasa sarežģītus un dārgus risinājumus.

Rīgas vasara – ielās un apkaimēs

Nenoliedzami, Covid-19 ierobežojumu dēļ cilvēki ir nosēdējušies mājās, un, izejot ārpus telpām, vēlas izmantot pilsētas iespējas. Tāpēc šogad izvēlēta pieeja nevis nodot gājējiem uz mēnesi vienu ielu, tajā rīkojot festivālu, bet piedāvāt ietilpīgu konceptu – “Rīgas vasara ielās”. Pēc vairākiem eksperimentiem ar ielu nodošanu gājējiem ir izdarīti secinājumi. Galvenais princips – sistēmu nepieciešams veidot tā, lai nevis politiskās vadības vēlmes noteiktu, kurās ielās veikt eksperimentus un uzlabojumus, bet tas būtu izgaismots speciālistu veidotā plānā. Atbildot uz daudzu uzdoto jautājumu – šogad Tērbatas iela netiks slēgta satiksmei pavisam, bet tiks veidota kā viena no vairākām ielām ar gājēju prioritāti. Šovasar plānotie pasākumi Rīgas centra ielās būs tikai pirmais solis – nākamgad un turpmāk secīgi uzlabosim gājēju pieredzi Rīgas vēsturiskajā centrā, attīstot maršrutu pieeju.

Mēs uzskatām, ka ir svarīgi radīt pilsētvides notikumus blakus rīdzinieku mājām – tur, kur dzīvo cilvēki. Parku izgaismošanas iniciatīvai šoziem bija milzīga rezonanse – iedzīvotāji bija sajūsmā. Lielisks resurss ir apkaimju parki un skvēri. Ja katrā Rīgas apkaimē būtu sava īpaša iedzīvotāju pulcēšanās un atpūtas vieta, tad cilvēkiem būtu mazāk iemeslu brīvdienās doties ārpus Rīgas. Ļoti svarīgs aspekts ir kultūras pasākumu decentralizācija – mazi notikumi, kurus veido paši vietējie iedzīvotāji. Labs piemērs ir Hospitāļu ielas svētki. Taču līdz šim vietējo kopienu ieguldījums pilsētnieku psihoemocionālajā labklājībā ir bijis pilsētas vadības nenovērtēts, liekot tiem pārāk daudz šķēršļu. Ja Hospitāļu ielas svētkus rīkotu pilsēta, tie izmaksātu daudz dārgāk, nekā to paveica Brasas iedzīvotāji. Mēs vēlamies pateikties mūsu uzņēmējiem, kuri par spīti visam ir turējušies, lai nepazaudētu savus klientus. Tāpēc, fokusējoties uz galvenajiem kājām iešanas maršrutiem un radot iespēju cilvēkiem ilgāk uzturēties pilsētas telpā, ceram, ka iedzīvotāji izmantos arī uzņēmēju piedāvātos pakalpojumus.

Galvenie notikumi 2021. gada siltajā sezonā

Visi prognozējam (ceram), ka uzliktos ierobežojumus uzņēmēji spēs ievērot un ka liela daļa no tirdzniecības varētu pārcelties uz ielām. Labu vietu raksturo trīs lietas – tajā var piesēst, iesākt sarunu, kā arī paēst. Un šie ir būtiskākie priekšnoteikumi arī labas publiskās ārtelpas izveidei.

Pilsētas attīstības departaments sadarbībā ar Rīgas pilsētas arhitekta biroju ir izveidojuši piedāvājumu šī gada gājēju maršrutam, balstoties uz pagājušā gada aktivitātēm. Šis maršruts pa Tērbatas ielu savienos Vecrīgu ar Matīsa tirgu un, izmetot loku pa Tallinas ielu, pa Baznīcas ielu atgriezīsies Vecrīgā.

Tērbatas iela būs iela ar gājēju prioritāti, bet ne pilnībā slēgta satiksmei, tajā tiks izmēģināti dažādi pilsētvides un gājēju pieredzes uzlabošanas risinājumi, lai rosinātu iedzīvotājus pārvietoties kājām. Visā maršruta garumā plānots pārskatīt luksoforu režīmus, veidot jaunas vai pagaidu šķērsošanas vietas, t.s. satiksmes mierināšanu, izvietot ielu mēbeles un radīt mazas, bet drošas satikšanās telpas. Vēl viens svarīgs aspekts – veidojot šo maršrutu, izmantojam iespēju iekļaut tajā esošos pieturpunktus – Matīsa tirgu, Sporta pils dārzus, Tallinas pagalmu, Miera ielas republiku, kā arī šogad pārveidot plānoto Ģertrūdes baznīcas laukumu. Ielu telpa būs atvēlēta atraktīvām aktivitātēm – vai tā būtu mākslas izstāde, performance, vai kāds spēļu atribūts. Savienojot pilsētvidi ar kultūras un mākslas intervencēm, mēs radām priekšnoteikumus, lai cilvēki ielās uzturētos ilgāku laiku. Ieguvēji būtu visi – gan iedzīvotāji, gan uzņēmēji.

Vēlamies atbalstīt arī mūsu pilsētas radošo sektoru, kam pēdējais gads ir nodarījis milzīgus zaudējumus – finansiāli un emocionāli. Pilsētas ielas, skvēri, laukumi var būt lieliska platforma, kur ļaut vaļu radošumam. Tā ir iespēja daudzpusīgai sadarbībai, veicinot NVO sektora un uzņēmēju ideju realizāciju.

Ar ielām, kur ir padomāts par gājēju prioritāti, vēlamies panākt, lai iedzīvotāji savos ikdienas pilsētas maršrutos justos daudz ērtāk. Iespējams, ka daudzi to pat nepamanīs, bet tajā pašā laikā viņu sadzīve būs kļuvusi tīkamāka. Rīgas domē esam izveidojuši īpaši pilsētvidei un publiskai ārtelpai veltītu deputātu komisiju. Mūsu mērķis ir ieviest vienotu izpratni par kvalitātes kritērijiem, gādāt par raitu projektu ieviešanu, mazināt birokrātiju dažādām kopienu iniciatīvām un uzņēmējiem, kā arī nodrošināt savlaicīgu komunikāciju ar iedzīvotājiem.

<https://www.riga.lv/lv/rigas-vasara-ielas-publiskas-artelpas-renesanse-starp-sistematisku-planosanu-un-eksperimentiem>